

Lista płac w praktyce. Odpowiedzi na najtrudniejsze pytania

Wydanie 7.

Dowiedz się więcej na www.ksiegarnia.beck.pl

Rozdział I. Zasady oskładkowania i opodatkowania wynagrodzeń

Problematyka oskładkowania i opodatkowania wynagrodzeń jest zagadnieniem bardzo obszernym. Poniższe opracowanie pozwoli na poznanie podstawowych zasad, którymi należy kierować się przy rozliczaniu z podatku i składek ZUS świadczeń przyznawanych zatrudnionym osobom.

W myśl art. 11 ust. 1 PDOFizU przychodami są, co do zasady, otrzymane lub postawione do dyspozycji podatnika w roku kalendarzowym pieniądze i wartości pieniężne oraz wartość otrzymanych świadczeń w naturze i innych nieodpłatnych świadczeń.

Za przychody ze stosunku pracy uważa się wszelkiego rodzaju wypłaty pieniężne oraz wartość pieniężną świadczeń w naturze bądź ich ekwiwalenty, bez względu na źródło finansowania tych wypłat i świadczeń, a w szczególności: wynagrodzenia zasadnicze, wynagrodzenia za godziny nadliczbowe, różnego rodzaju dodatki, nagrody, ekwiwalenty za niewykorzystany urlop i wszelkie inne kwoty niezależnie od tego, czy ich wysokość została z góry ustalona, a ponadto świadczenia pieniężne ponoszone za pracownika, jak również wartość innych nieodpłatnych świadczeń lub świadczeń częściowo odpłatnych.

Mimo szerokiego zdefiniowania przez ustawodawcę przychodów, nie od wszystkich świadczeń przyznawanych zatrudnionym trzeba naliczać należności publicznoprawne.

1. Definicja przychodu ze stosunku pracy

Dorota Twardo

Za przychody ze stosunku pracy, stosunku służbowego, pracy nakładczej oraz spółdzielczego stosunku pracy uważa się wszelkiego rodzaju wypłaty pieniężne oraz wartość pieniężną świadczeń w naturze bądź ich ekwiwalenty bez względu na źródło finansowania tych świadczeń. Są to w szczególności:

- 1) wynagrodzenie zasadnicze,
- 2) wynagrodzenie za godziny nadliczbowe,
- 3) różnego rodzaju dodatki,

- 4) nagrody,
- 5) ekwiwalenty za niewykorzystany urlop,
- 6) wszelkie inne kwoty niezależnie od tego, czy ich wysokość została określona z góry,
- 7) świadczenia pieniężne ponoszone za pracownika, jak również wartość innych nieodpłatnych świadczeń lub częściowo odpłatnych.

Powyższa lista nie jest wyczerpująca. Do rozstrzygnięcia, czy dane świadczenie można zakwalifikować jako przychód z tytułu stosunku pracy, istotne jest, czy może uzyskać je wyłącznie pracownik, czy również inna osoba niezwiązana obecnie i w przeszłości z pracodawcą. Na to, czy otrzymane wynagrodzenia pieniężne lub świadczenia w naturze stanowią przychód ze stosunku pracy, nie ma wpływu fakt pozostawania w zatrudnieniu w momencie uzyskania tego przychodu. Oznacza to, że przychody osoby, z którą już rozwiązano umowę o pracę, otrzymane od byłego pracodawcy również są przyporządkowane do źródła, jakim jest stosunek pracy.

Orzecznictwo

O tym, czy świadczenie jest przychodem ze stosunku pracy (i innych stosunków wymienionych w art. 12 ust. 1 P D O F i z U), decyduje okoliczność, czy może je otrzymać wyłącznie pracownik w rozumieniu ust. 4 tego artykułu, czy także inna osoba, niezwiązana (aktualnie lub w przeszłości) z pracodawcą (wyr. NSA z 26.3.1993 r., III SA 2219/92, ONSA 1993, Nr 3, poz. 83, Legalis).

Podstawa prawna:

- art. 11, 12 P D O F i z U,
- art. 18 S y s U b S p o ł U,
- § 2, 3 P o d s t W y m S k ł R.

2. Nieodpłatne świadczenia i świadczenia w naturze

Dorota Twardo/Mariusz Pigulski

Przychód ze stosunku pracy podlegający opodatkowaniu stanowią nie tylko rzeczywiście uzyskane kwoty pieniężne. Opodatkowane mogą być świadczenia darmowe, które podatnik otrzymuje od swojego pracodawcy. Może to być np. dodatkowa opieka medyczna, karnety rekreacyjne, bilety do kina czy korzystanie z darmowych programów komputerowych.

Nieodpłatne świadczenia nie mogą być mylone ze świadczeniami w naturze. Świadczenia nieodpłatne nie są bowiem rzeczami czy prawami, są to natomiast przede wszystkim nieodpłatne usługi świadczone na rzecz pracowników.

Zaznaczmy w tym miejscu, że TK, stwierdził, że świadczenia niepieniężne uznaje się za podlegające opodatkowaniu w sytuacji, w której posiadają one następujące cechy (wyr. TK z 8.7.2014 r., K 7/13, OTK-A 2014, Nr 7, poz. 69, Legalis):

- 1) zostały spełnione za zgodą pracownika (skorzystał z nich w pełni dobrowolnie);

- 2) zostały spełnione w jego interesie (a nie w interesie pracodawcy) i przyniosły mu korzyść w postaci powiększenia aktywów lub uniknięcia wydatku, który musiałby ponieść;
- 3) korzyść ta jest wymierna i można ją w skonkretyzowanej wysokości przypisać indywidualnemu pracownikowi, a nie tylko w sposób ogólny dla wszystkich podmiotów.

Do celów podatkowych wartość pieniężną innych nieodpłatnych świadczeń ustala się:

- 1) jeżeli przedmiotem świadczenia są usługi wchodzące w zakres działalności gospodarczej osoby wypłacającej świadczenia – według cen stosowanych wobec innych odbiorców;
- 2) jeżeli przedmiotem świadczeń są usługi zakupione – według cen zakupu;
- 3) jeżeli przedmiotem świadczeń jest udostępnienie lokalu lub budynku – według równowartości czynszu, jaki przysługiwałby w razie zawarcia umowy najmu tego lokalu lub budynku;
- 4) w pozostałych przypadkach – na podstawie cen rynkowych stosowanych przy świadczeniu usług lub udostępnianiu rzeczy lub praw tego samego rodzaju i gatunku, z uwzględnieniem w szczególności ich stanu i stopnia zużycia oraz czasu i miejsca udostępnienia.

Wartość pieniężną nieodpłatnego świadczenia przysługującego pracownikowi z tytułu wykorzystywania samochodu służbowego do celów prywatnych ustala się z kolei w wysokości:

- 1) 250 zł miesięcznie – dla samochodów o pojemności silnika do 1600 cm³;
- 2) 400 zł miesięcznie – dla samochodów o pojemności silnika powyżej 1600 cm³.

W przypadku wykorzystywania samochodu służbowego do celów prywatnych przez część miesiąca wartość świadczenia ustala się za każdy dzień wykorzystywania samochodu do celów prywatnych w wysokości 1/30 kwot określonych powyżej.

Jeżeli świadczenia są częściowo odpłatne, wówczas przychodem pracownika jest różnica między wartością tych świadczeń, ustaloną według powyższych zasad a ponoszoną przez niego odpłatnością.

Z kolei na potrzeby składek ZUS, wartość pieniężną świadczeń w naturze ustala się w wysokości ekwiwalentu pieniężnego określonego w przepisach o wynagradzaniu, a w razie ich braku:

- 1) jeżeli przedmiotem świadczeń są rzeczy lub usługi wchodzące w zakres działalności gospodarczej pracodawcy – według cen stosowanych wobec innych odbiorców niż pracownicy;
- 2) jeżeli przedmiotem świadczeń są rzeczy lub usługi zakupione przez pracodawcę – według cen ich zakupu;
- 3) jeżeli przedmiotem świadczenia jest udostępnienie lokalu mieszkalnego:
  - a) dla lokali spółdzielczych typu lokatorskiego i własnościowego – w wysokości czynszu obowiązującego dla tego lokalu w danej spółdzielni mieszkaniowej,
  - b) dla lokali komunalnych – w wysokości czynszu wyznaczonego dla tego lokalu przez gminę,

- c) dla lokali własnościowych, z wyłączeniem wymienionych w lit. a, oraz domów stanowiących własność prywatną – w wysokości czynszu określonego według zasad i stawek dla mieszkań komunalnych na danym terenie, a w miastach – w danej dzielnicy,
- d) dla lokali w hotelach – w wysokości kosztu udokumentowanego rachunkami wystawionymi przez hotel (§ 3 PodstWymSkłR).

Przypomnijmy, że podstawą wymiaru składek ZUS jest:

- 1) w przypadku pracowników – przychód w rozumieniu przepisów PDOFizU osiągany przez pracowników z tytułu zatrudnienia w ramach stosunku pracy, z wyjątkiem:
  - a) wynagrodzenia za chorobę (ono podlega tylko ubezpieczeniu zdrowotnemu) i zasiłków z ubezpieczenia społecznego (takich jak np. zasiłek chorobowy, macierzyński czy opiekuńczy) oraz
  - b) świadczeń wymienionych w § 2 PodstWymSkłR;
- 2) w przypadku zleceniobiorców:
  - a) przychód w rozumieniu przepisów PDOFizU z tytułu stosunku cywilnoprawnego – jeśli odpłatność w umowie zlecenia określono kwotowo, w kwotowej stawce godzinowej lub akordowej albo prowizyjnie,
  - b) zadeklarowana kwota, nie niższa niż minimalne wynagrodzenie za pracę – gdy odpłatność w umowie zlecenia określono w inny sposób niż powyżej.

Podstawa prawna:

- art. 11–12 PDOFizU,
- art. 18 SysUBSpółU,
- § 3 PodstWymSkłR.

3. Moment powstania przychodu

Dorota Twardo

Przychodami zarówno do celów ustalania składek ZUS, jak i zaliczki na podatek dochodowy od osób fizycznych są otrzymane lub postawione do dyspozycji ubezpieczonego w danym miesiącu kalendarzowym pieniądze i wartości pieniężne oraz wartość otrzymanych świadczeń w naturze i innych nieodpłatnych świadczeń oraz świadczeń częściowo odpłatnych.

Pracodawca, co do zasady, obowiązany jest naliczać składki i podatek od wszystkich wypłat w gotówce i wartości świadczeń w naturze dokonanych lub postawionych do dyspozycji pracowników w danym miesiącu kalendarzowym, bez względu na okres, którego te wypłaty dotyczą.

**Interpretacja indywidualna ZUS Oddział w Lublinie
z 30.8.2013 r. (WPI/200000/451/1146/2013, niepubl.)**

Składki na ubezpieczenia społeczne są naliczane od przychodu w postaci wszystkich otrzymanych lub postawionych do dyspozycji w danym miesiącu kalendarzowym należności przysługują-

jących pracownikom, wymienionych w katalogu zawartym w ustawie o podatku dochodowym, chyba że na podstawie stosownych przepisów zostały wyłączone z podstawy ustalania składek.

Nadmieńmy, że należne acz niewypłacone podwładnemu wynagrodzenie za pracę nie stanowi podstawy wymiaru zaliczki podatkowej oraz składek na ubezpieczenia społeczne. Potwierdza to m.in. uchwała SN(7) z 10.9.2009 r.

Orzecznictwo

Podstawą wymiaru składki są (fizycznie) otrzymane – wypłacone środki pieniężne, albo też takie środki postawione do dyspozycji pracownika (a więc środki pieniężne wypłacone, ale z przyczyn leżących po stronie pracownika niepobrane przez niego, a więc należność przekazana do dyspozycji pracownika jako prawnie mu przysługująca) – tak rozumiany jest przychód w PDOFizU, co skądinąd jest zrozumiałe, biorąc pod uwagę, że podatek dochodowy jest należny od środków pieniężnych, którymi podatnik dysponuje, albo może dysponować. Nie jest więc prawnie możliwe uwzględnianie w podstawie wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne pracowników jakichkolwiek należności, które nie stały się przychodem ze stosunku pracy w rozumieniu przepisów o podatku dochodowym od osób fizycznych.

Przychód powstaje dopiero w momencie rzeczywistego otrzymania lub postawienia go do dyspozycji pracownika, stąd przy ustalaniu podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne istotne jest czy powstał przychód z tytułu stosunku pracy, a więc czy nastąpiła wypłata należności lub jej postawienie do dyspozycji ubezpieczonego. Przychód z tytułu wynagrodzenia za pracę – zgodnie z ogólnymi zasadami określonymi w art. 11 ust. 1 PDOFizU – powstaje z chwilą jego otrzymania lub postawienia do dyspozycji. Stąd też wynagrodzenie będzie dla pracownika przychodem tego roku podatkowego, w którym zostało otrzymane, choćby nawet dotyczyło ono roku poprzedniego (uchw. SN(7) z 10.9.2009 r., I UZP 5/09, Legalis).

Przykład

Kiedy powstaje przychód pracownika, jeżeli wypłata za dany miesiąc następuje na początku miesiąca następnego?

Gdy wynagrodzenie za dany miesiąc wypłacane jest w miesiącu następnym (np. 10. dnia następnego miesiąca), przychód pracownika powstaje w miesiącu następującym po miesiącu, którego dotyczy wypłata. Dopiero wtedy bowiem pracownik otrzymuje wynagrodzenie, ewentualnie jest ono postawione do jego dyspozycji. Zgodnie bowiem z art. 12 ust. 1 PDOFizU za przychody ze stosunku służbowego uważa się wszelkiego rodzaju wypłaty pieniężne oraz wartość pieniężną świadczeń w naturze bądź ich ekwiwalenty, bez względu na źródło finansowania tych wypłat i świadczeń. Momentem otrzymania przychodów jest zaś, w świetle art. 11 ust. 1 PDOFizU, moment otrzymania wynagrodzenia lub postawienia go do dyspozycji podatnika.

Przychód powstaje także w dniu, w którym środki pieniężne postawiono do dyspozycji pracownika, np. w dniu wypłaty wynagrodzeń, pod warunkiem że pracodawca był realnie przygotowany do dokonania takiej wypłaty, albo w dniu zawiadomienia przez pocztę o możliwości odbioru przekazu pieniężnego, bez względu na to, czy pracownik rzeczywiście pieniądze otrzymał.

Przykład

Wynagrodzenia są wypłacane w kasie ostatniego dnia miesiąca. Kiedy powstał przychód u pracownika, jeśli pensję za grudzień 2019 r. odebrał on z kasy w styczniu 2020 r.?

Mimo że pracownik pobrał pieniądze w nowym roku, nie będą one stanowiły przychodu styczniowego, lecz grudniowy, ponieważ były postawione do jego dyspozycji (do odebrania w kasie) w grudniu 2019 r. Pracodawca był przygotowany finansowo do wypłaty, natomiast pracownik za dysponował środkami w taki sposób, że się po nie zgłosił w terminie późniejszym.

Jeżeli natomiast wynagrodzenie za pracę, zgodnie z pisemną dyspozycją pracownika, jest przez pracodawcę dokonywane w formie przelewu bankowego na osobiste konto podwładnego, to przychód ze stosunku pracy powstaje w dniu obciążenia konta zakładu pracy. Takie też stanowisko zajmują organy podatkowe, np.: Dyrektor IS w Warszawie w interpretacji indywidualnej z 8.7.2009 r. (IPPB5/423-198/09-3/MB, Legalis), czy też w interpretacji indywidualnej z 18.7.2014 r. (IPPB2/415-372/14-2/LS, Legalis).

**Interpretacja indywidualna Dyrektora Izby Skarbowej w Warszawie
z 18.7.2014 r. (IPPB2/415-372/14-2/LS, Legalis)**

Zasadny zatem będzie pogląd, iż za moment uzyskania przychodu ze stosunku pracy należy przyjąć moment wypłaty (obciążenia rachunku), a nie dzień, w którym wynagrodzenie wpłynie na rachunek pracownika.

Z przedstawionego stanu faktycznego wynika, że w grudniu 2013 r. została podpisana umowa za porozumieniem stron o rozwiązaniu stosunku pracy. W umowie tej uwzględniono odprawę stanowiącą 5-krotność wynagrodzenia miesięcznego (za miesiące od stycznia 2014 do maja 2014 r.) oraz ekwiwalent za zaległe dni urlopowe. W grudniu pracodawca przelał należne wynagrodzenie za gruzdzień, które pracownik otrzymał 30.12.2013 r. W innym terminie grudniowym pracodawca polecił przelew za odprawę i ekwiwalent, co zostało zaksięgowane na koncie pracownika 2.1.2014 r. Przesłany przez pracodawcę PIT-11 za rok 2013 traktuje środki otrzymane przez pracownika w 2014 r. jako przychód za rok 2013.

Mając powyższe na uwadze, należy stwierdzić, że jeżeli obciążenie (uznanie) rachunku bankowego pracodawcy nastąpiło w grudniu 2013 r., suma pieniężna przysługująca (...) tytułem odprawy i ekwiwalentu za zaległe dni urlopowe stanowi przychód roku 2013 i podlega opodatkowaniu według zasad obowiązujących w tym roku (...).

**Interpretacja indywidualna Dyrektora Krajowej Informacji
Skarbowej z 4.11.2019 r. (0113-KD IPT2-1.4011.410.2019.2.MD, Legalis)**

W sytuacji, gdy wypłata wynagrodzenia jest dokonywana na wskazany przez pracownika rachunek płatniczy (...) „postawienie do dyspozycji” oznacza moment, w którym środki „schodzą” z konta bankowego pracodawcy. Nie jest to dzień otrzymania środków na konto bankowe pracownika.

Przykład

Pracodawca dokonuje wypłat przelewem na wskazane przez pracowników konta bankowe. Dyspozycję przelewu wynagrodzeń za gruzdzień złożył w banku 31.12.2019 r. i pieniądze z jego konta zeszedł w tym samym dniu. Kiedy powstał przychód po stronie pracowników, jeśli pensje na konta pracowników wpłynęły dopiero 2.1.2020 r.?

Momentem uzyskania przychodu ze stosunku pracy jest dzień obciążenia konta bankowego pracodawcy, a nie dzień, w którym pensje znalazły się na rachunku pracowników. Zatem w takiej sytuacji wynagrodzenia grudniowe powiększą przychody 2019 r., a nie 2020 r.

Podstawa prawna:

- art. 11 ust. 1 P D O F i z U.

4. Zmiany w PIT od 1.10.2019 r.

Mariusz Pigulski

Z początkiem października 2019 r. weszły w życie ważne zmiany z zakresu podatku dochodowego od osób fizycznych polegające przede wszystkim na:

- 1) obniżeniu stawki podatkowej PIT z 18% do 17%,
- 2) ponad dwukrotnym podniesieniu kwoty zryczałtowanych kosztów uzyskania przychodu,
- 3) zmienieniu kwoty zmniejszającej podatek.

Zredukowanie PIT do 17% dotyczy należności:

- 1) uzyskiwanych, począwszy od 1.10.2019 r. oraz
- 2) rozliczanych na ogólnych zasadach przy zastosowaniu skali podatkowej, a więc przede wszystkim dochodów:
  - a) ze stosunku pracy,
  - b) z działalności wykonywanej osobiście (umowy o dzieło, umowy zlecenia),
  - c) z działalności gospodarczej osób fizycznych, w tym w formie spółek osobowych,
  - d) z emerytury i renty,
  - e) z praw majątkowych.

Obniżenie PIT o 1 punkt procentowy przewidziano także w przypadku zryczałtowanego podatku dochodowego od przychodów z działalności wykonywanej osobiście wymienionych w art. 13 pkt 2 i 5–9 P D O F i z U (czyli przychodów np. z umów zlecenia i o dzieło oraz umów o zarządzanie przedsiębiorstwem, kontraktów menedżerskich lub umów o podobnym charakterze), jeżeli kwota należności określona w umowie zawartej z osobą niebędącą pracownikiem płatnika nie przekracza 200 zł.

Płatnicy przy rozliczaniu opodatkowanych świadczeń przyznawanych w miesiącach od października do grudnia 2019 r. powinni byli stosować stawkę podatku PIT na poziomie 17% lub 17,75%, gdy zawniósował o to zatrudniony. Stawka ta jest wynikiową okresu obowiązywania przez 9 miesięcy (od stycznia do września) wyższej stawki PIT (18%) i stawki wynoszącej 17% (w ostatnim kwartale 2019 r.).

4.1. Nowa kwota zmniejszająca miesięczne zaliczki na podatek

Od początku października 2019 r. przy rozliczaniu należności zatrudnionych osób obowiązuje roczna kwota zmniejszająca podatek w wysokości 525,12 zł. W rezultacie, aktu-

alnie jeśli płatnik dysponuje złożonym przez podatnika oświadczeniem PIT-2, wówczas pomniejsza jego miesięczne zaliczki podatkowe o kwotę 43,76 zł czyli o 1/12 rocznej kwoty zmniejszającej (525,12 zł ÷ 12).

4.2. Wyższe koszty uzyskania przychodu

Od 1.10.2019 r. zryczałtowane, miesięczne koszty uzyskania przychodów wynoszą:

- 1) 250 zł – w przypadku gdy podatnik uzyskuje przychody z tytułu jednego stosunku służbowego, stosunku pracy, spółdzielczego stosunku pracy oraz pracy nakładczej – koszty w takiej kwocie uwzględniamy również przy wyliczaniu podatku od przychodów z działalności wykonywanej osobiście należnych z tytułu:
  - a) pełnienia obowiązków społecznych lub obywatelskich,
  - b) powołania do składu zarządów, rad nadzorczych, komisji lub innych organów stanowiących osób prawnych,
  - c) umów o zarządzanie przedsiębiorstwem, kontraktów menedżerskich lub umów o podobnym charakterze;
- 2) 300 zł – w przypadku gdy miejsce stałego lub czasowego zamieszkania podatnika jest położone poza miejscowością, w której znajduje się zakład pracy, a podatnik nie uzyskuje dodatku za rozłąkę.

Tabela 1. Obowiązujące od 1.10.2019 r. i od 1.1.2020 r. kwoty kosztów uzyskania przychodów:

		2019 r.	2020 r.
Z jednego stosunku pracy	Miesięcznie	250 zł (od 1.10.2019 r.)	250 zł
	Rocznie	1751,25 zł	3000 zł
Z kilku stosunków pracy	Nie może przekroczyć rocznie	2626,54 zł	4500 zł
Z jednego stosunku pracy dla dojeżdżających	Miesięcznie	300 zł (od 1.10.2019 r.)	300 zł
	Rocznie	2151,54 zł	3600 zł
Z kilku stosunków pracy dla dojeżdżających	Nie może przekroczyć rocznie	3226,92 zł	5400 zł

Obniżeniu stawki procentowej podatku od października 2019 r. towarzyszyły zmiany w tabeli skali podatkowej dotyczącej roku 2019 i 2020.

Tabela 2. Skala podatkowa obowiązująca w 2019 r.

Podstawa obliczenia podatku w złotych		Podatek wynosi	
ponad	do		
	85 528 zł	17,75%	minus kwota zmniejszająca podatek
85 528 zł		15 181,22 zł + 32% nadwyżki ponad 85 528 zł	

Tabela 3. Skala podatkowa obowiązująca w 2020 r.

Podstawa obliczenia podatku w złotych		Podatek wynosi	
ponad	do		
	85 528 zł	17%	minus kwota zmniejszająca podatek
85 528 zł		14 539,76 zł + 32% nadwyżki ponad 85 528 zł	

Podstawa prawna:

- art. 22 ust. 2, art 27 P D O F i z U.

5. Nowe zwolnienie podatkowe „zerowy PIT”

Mariusz Pięgulski

Od 1.8.2019 r. z podstawy opodatkowania wyłączone zostały uzyskiwane przez osoby do ukończenia 26. roku życia przychody ze stosunku służbowego, stosunku pracy, pracy nakładczej, spółdzielczego stosunku pracy oraz z umów zlecenia, o których mowa w art. 13 pkt 8 P D O F i z U, do wysokości nieprzekraczającej:

- 1) od 2020 r. – 85 528 zł (w skali roku),
- 2) w okresie od sierpnia do grudnia 2019 r. – 35 636,67 zł.

Preferencja ta zwana jest potocznie „zerowym PIT” i wynika z art. 21 ust. 1 pkt 148 P D O F i z U.

Przepisy P D O F i z U ustanawiające konkretne zwolnienie z opodatkowania nie podlegają wykładni rozszerzającej i należy je interpretować ściśle. W związku z tym podkreślenia wymaga to, iż omawiana ulga:

- 1) dotyczy wyłącznie:
  - a) przychodów ze stosunku służbowego, stosunku pracy, pracy nakładczej oraz spółdzielczego stosunku pracy, za które – w myśl art. 12 ust. 1 P D O F i z U – uważa się wszelkiego rodzaju wypłaty pieniężne oraz wartość pieniężną świadczeń w naturze bądź ich ekwiwalenty, bez względu na źródło finansowania tych wypłat i świadczeń, a w szczególności: pensję zasadniczą, wyn-

grodzienia za godziny nadliczbowe, różnego rodzaju dodatki, nagrody, wynagrodzenie za urlop i chorobę, ekwiwalent urlopowy, a także wartość innych nieodpłatnych świadczeń lub świadczeń częściowo odpłatnych,

- b) przychodów z umów zlecenia (z wyjątkiem przychodów uzyskanych na podstawie umów zawieranych w ramach prowadzonej przez podatnika pozarolniczej działalności gospodarczej) uzyskiwanych jedynie od:
    - osoby fizycznej prowadzącej działalność gospodarczą, osoby prawnej i jej jednostki organizacyjnej oraz jednostki organizacyjnej niemającej osobowości prawnej,
    - właściciela (posiadacza) nieruchomości, w której lokale są wynajmowane, lub działającego w jego imieniu zarządcy albo administratora – jeżeli podatnik wykonuje te usługi wyłącznie dla potrzeb związanych z tą nieruchomością,
    - przedsiębiorstwa w spadku (art. 13 pkt 8 PODOFizU);
- 2) **w efekcie – nie dotyczy przychodów innych niż te wymienione wyżej**, czyli np.:
- a) świadczeń z tytułu zasiłku chorobowego, zasiłku macierzyńskiego, zasiłku opiekuńczego oraz świadczenia rehabilitacyjnego, wypłacanych przez płatnika na podstawie ZasiłkiU (świadczenia te, zgodnie z treścią art. 20 ust. 2 PODOFizU, stanowią przychody z innych źródeł – także wtedy, gdy są wypłacane przez pracodawcę),
  - b) przychodów z umów o dzieło, umów o zarządzanie przedsiębiorstwem, kontraktów menedżerskich i umów o podobnym charakterze.

Co ważne, jeśli w jednym miesiącu pracownik spełniający warunki do korzystania z „zerowego PIT”, otrzymuje zarówno zasiłek z ubezpieczenia społecznego (np. zasiłek chorobowy), jak i przychody ze stosunku pracy (w tym np. pensję i wynagrodzenie za chorobę), wówczas:

- 1) należności z umowy o pracę wolne są od podatku na mocy art. 21 ust. 1 pkt 148 PODOFizU,
- 2) od zasiłku należy naliczać zaliczkę podatkową na zasadach ogólnych (stosując kwotę zmniejszającą miesięczną zaliczkę podatkową, o ile pracownik złożył w zakładzie pracy PIT-2).

W uzasadnieniu do wprowadzającej „zerowy PIT” ZmPODOFizMłodU, wskazano wyraźnie, że w kontekście nowej ulgi:

- 1) istotny jest wiek podatnika na moment uzyskania przychodu, a nie wiek na moment zawarcia umowy czy wykonywania pracy;
- 2) wiek ustalany powinien być z uwzględnieniem pełnej daty urodzenia, a nie wyłącznie miesiąca lub roku urodzenia.

Warto w tym miejscu zwrócić dodatkowo uwagę na wyjaśnienia resortu finansów, z których wynika, że „zerowym PIT” objęte są przychody, które podatnik otrzymał do dnia 26. urodzin (włącznie), niezależnie od tego, za jaki okres przysługuje dana należność.

Potwierdza to m.in.:

- 1) odpowiedź MF z 17.9.2019 r. na interpelację poselską Nr 33414 w sprawie stosowania zwolnienia z opodatkowania przychodów osiągniętych przez podatnika

do ukończenia 26. roku życia – stwierdzono w niej, że dla zastosowania nowego zwolnienia decydujące jest to, czy przychody podatnik otrzymał po 31.7.2019 r. (tj. po dniu wejścia w życie ustawy) oraz czy na moment ich otrzymania podatnik nie ukończył 26. roku życia oraz nie został przekroczony limit zwolnienia. W konsekwencji, jeżeli podatnik kończy 26 lat np. w dniu 20 września br., to przychody ze stosunku służbowego, stosunku pracy, pracy nakładczej, spółdzielczego stosunku pracy oraz umów zlecenia zawartych z firmą, które otrzyma (od dnia 1 sierpnia) do dnia urodzin (włącznie), są objęte zwolnieniem od podatku w tej części, w której mieszczą się w limicie zwolnienia określonego za 2019 r. (limitu zwolnienia nie przelicza się na dni);

- 2) interpretacja dyrektora KIS z 25.9.2019 r. (0112-KDIL3-1.4011.202.2019.2.GM, Legalis), w której czytamy: „Literalne brzmienie art. 21 ust. 1 pkt 148 PODOFizU wskazuje, że wolne od opodatkowania (po spełnieniu pozostałych warunków) są przychody otrzymane przez podatnika do ukończenia 26. roku życia. Stąd zatem, jeżeli podatnik kończy 26 rok życia w trakcie miesiąca, zwolnieniu z opodatkowania na mocy ww. przepisu podlegać będą przychody wypłacone do tego dnia, zaś przychody otrzymane po tym dniu podlegać będą opodatkowaniu.”.

Interpretacja indywidualna dyrektora Krajowej Informacji Skarbowej z 4.11.2019 r. (0113-KDIPT2-1.4011.410.2019.2.MD, Legalis)

Literalne brzmienie art. 21 ust. 1 pkt 148 PODOFizU wskazuje, że wolne od opodatkowania (po spełnieniu pozostałych warunków) są przychody otrzymane przez podatnika do ukończenia 26. roku życia.

Do ustalenia terminu, o którym mowa w art. 21 ust. 1 pkt 148 PODOFizU, czyli ukończenia 26. roku życia, należy stosować art. 12 § 4 OrdPU, zgodnie z którym terminy określone w latach kończą się z upływem tego dnia w ostatnim roku, który odpowiada początkowemu dniowi terminu, a gdyby takiego dnia w ostatnim roku nie było – w dniu, który poprzedzałby bezpośrednio ten dzień. W sytuacji zatem, gdy podatnik urodził się 7 listopada, ukończenie 26. roku życia nastąpi 7 listopada. Zatem wypłata postawiona do dyspozycji podatnika również w tym dniu podlega powołanemu na wstępie zwolnieniu.

(...) Sam moment naliczania wynagrodzenia w niniejszym przypadku nie jest momentem właściwym do zastosowania zwolnienia z art. 21 ust. 1 pkt 148 PODOFizU, istotny natomiast jest dzień „postawienia do dyspozycji” wynagrodzenia dla pracownika oraz moment ukończenia 26. roku życia.

(...) jeśli więc przekazanie na rachunek bankowy wynagrodzenia, jak i premii (postawienie ich do dyspozycji) nastąpi przed dniem lub w dniu 26. urodzin pracownika, to zastosowanie znajdzie zwolnienie przedmiotowe, o którym mowa w art. 21 ust. 1 pkt 148 PODOFizU, a przychody te będą zwolnione z opodatkowania, wobec czego Wnioskodawca nie będzie zobowiązany do pobrania zaliczki na podatek dochodowy od osób fizycznych. Natomiast, jeśli wypłata wynagrodzenia (postawienie do dyspozycji) nastąpi po dniu 26. urodzin pracownika, Wnioskodawca, jako płatnik, winien naliczyć i pobrać zaliczkę na podatek dochodowy od osób fizycznych.

Co ciekawe, część ekspertów, kierując się brzmieniem art. 112 KC, uważa, że „zerowym PIT” objęte są wypłaty dokonane najpóźniej w dniu poprzedzającym dzień 26. urodzin, gdyż zgodnie z przytoczonym przepisem, przy obliczaniu wieku osoby fizycznej termin

upływa z początkiem ostatniego dnia, a więc termin ukończenia określonej liczby lat upływa z początkiem dnia, który jest wyznaczony datą urodzin osoby fizycznej.

Omawiając „zerowy PIT”, należy pamiętać, iż:

- 1) aby płatnik mógł nie odprowadzać w 2019 r. podatku od przychodów zatrudnionego podatnika w wieku do 26 lat, musiał otrzymać od niego oświadczenie potwierdzające, że jego dochody uzyskane w okresie od 1.8.2019 r. do 31.12.2019 r. podlegają w całości zwolnieniu z podatku na mocy „zerowego PIT”;
- 2) od początku 2020 r. płatnik do niepobierania podatku na mocy „zerowego PIT” nie potrzebuje żadnego wniosku od zatrudnionego podatnika;
- 3) od 2020 r. obowiązuje reguła, w myśl której jeżeli podatnik złoży płatnikowi pisemny wniosek o pobór zaliczek bez stosowania „zerowego PIT”, płatnik pobiera zaliczki bez stosowania tego zwolnienia najpóźniej od miesiąca następującego po miesiącu, w którym otrzymał wniosek (wniosek ten składa się odrębnie dla każdego roku podatkowego);
- 4) limit 85 528 zł oraz 35 636,67 zł obowiązuje niezależnie od liczby zawartych umów lub liczby podmiotów (płatników) stawiających do dyspozycji podatnika przychody z pracy lub z umów zlecenia;
- 5) przy obliczaniu ww. limitu nie należy brać pod uwagę przychodów z pracy oraz z umów zlecenia podlegających opodatkowaniu zryczałtowanym podatkiem dochodowym, przychodów zwolnionych z PIT oraz przychodów, od których na podstawie OrdPU zaniechano poboru podatku w drodze rozporządzenia ministra finansów;
- 6) nadwyżka przychodów ponad kwotę wskazanego limitu podlegać powinna opodatkowaniu na ogólnych zasadach przy zastosowaniu skali podatkowej (do nadwyżki tej mają zastosowanie koszty uzyskania przychodów określone dla przychodów ze stosunku pracy oraz umowy zlecenia, a wysokość tych kosztów nie może przekroczyć kwoty przychodów z danego źródła, które podlegają opodatkowaniu. W konsekwencji, jeżeli wspomniane przychody są w całości wolne od podatku dochodowego na mocy omawianej ulgi, koszty uzyskania przychodów z tych źródeł wynoszą 0 zł);
- 7) ulga ta nie obejmuje przychodów opodatkowanych w sposób zryczałtowany;
- 8) nie zmieniły się zasady rozliczeń składkowych, przy czym od 1.8.2019 r. obowiązuje reguła, w myśl której w przypadku gdy składka na ubezpieczenie zdrowotne obliczona od przychodu objętego nowym zwolnieniem podatkowym jest wyższa od zaliczki na podatek dochodowy, którą płatnik obliczyłby, gdyby przychód ubezpieczonego nie był wyłączony z opodatkowania, składkę za poszczególne miesiące obniża się do wysokości tej zaliczki – w konsekwencji, gdyby hipotetyczna zaliczka na podatek była niższa niż składka zdrowotna (9%), wówczas należałoby składkę tę obniżyć do kwoty hipotetycznej zaliczki.

Przykład

21-letni pracownik zatrudniony na cały etat w styczniu 2020 r. chorował przez 6 dni, za co przysługiwały mu następujące należności:

- 1) wynagrodzenie chorobowe brutto: 202,50 zł,
- 2) zasiłek chorobowy brutto: 405 zł.

Uwzględniając fakt, iż ww. pracownik:

- 1) za przepracowaną część stycznia zyskał prawo do pensji w wysokości 3519,98 zł brutto,
  - 2) uprawniony jest do kwoty zmniejszającej miesięczne zaliczki podatkowe (43,76 zł), a jego podatek wynosi 17%,
  - 3) spełnia ustawowe warunki wymagane przy „zerowym PIT”,
- rozliczenie styczniowej listy płac w opisanym przypadku powinno wyglądać następująco:
- 1) składki na ubezpieczenia społeczne:
    - a) emerytalna: $3519,98 \text{ zł} \times 9,76\% = 343,55 \text{ zł}$,
    - b) rentowa: $3519,98 \text{ zł} \times 1,5\% = 52,80 \text{ zł}$,
    - c) chorobowa: $3519,98 \text{ zł} \times 2,45\% = 86,24 \text{ zł}$,
    - d) łącznie: $343,55 \text{ zł} + 52,80 \text{ zł} + 86,24 \text{ zł} = 482,59 \text{ zł}$;
  - 2) składka na ubezpieczenie zdrowotne:
    - a) podstawa wymiaru składki na ubezpieczenie zdrowotne (kwota brutto zaliczki pomniejszona o składki na ubezpieczenia społeczne):
 $(3519,98 \text{ zł} + 202,50 \text{ zł wyn. za chorobę}) - 482,59 \text{ zł} = 3239,89 \text{ zł}$,
    - b) pełna składka na ubezpieczenie zdrowotne: $3239,89 \text{ zł} \times 9\% = 291,59 \text{ zł}$,
    - c) składka zdrowotna odliczana od podatku: 0 zł (składka na ubezpieczenie zdrowotne, której podstawę wymiaru stanowi dochód/przychód wyłączony z podstawy podatkowej, nie może być odliczana od podatku – tak stanowi art. 27b ust. 1 pkt 1 lit. b PDOFizU);
  - 3) zaliczka na podatek dochodowy od zasiłku, gdyż pozostałe świadczenia są wolne od podatku na mocy „zerowego PIT”:
 $405 \text{ zł} \times 17\% - 43,76 \text{ zł} = 25,09 \text{ zł} \approx 25 \text{ zł}$;
  - 4) kwota netto zaliczki do wypłaty: $3519,98 \text{ zł} + 202,50 \text{ zł wyn. za chorobę} + 405 \text{ zł zas. chorobowy} - 482,59 \text{ zł} - 291,59 \text{ zł} - 25 \text{ zł} = 3328,30 \text{ zł}$.
-

Podstawa prawna:

- art. 12 ust. 1, art. 13 pkt 8, art. 21 ust. 1 pkt 148, art. 22 ust. 3b, art. 27b ust. 1 pkt 1 lit. b PDOFizU.

6. Zaliczka na poczet wynagrodzenia a przychód pracownika

Dorota Twardo

Wypłacona pracownikowi w danym miesiącu zaliczka stanowi część należności (wynagrodzenia ze stosunku pracy), otrzymanej przez niego na poczet przyszłego wynagrodzenia. Już sam fakt, że przysługuje ona na podstawie łączącego strony stosunku pracy i na poczet przyszłej pensji stanowi o tym, że jest ona dla pracownika przychodem ze stosunku pracy.

Z podatkowego punktu widzenia zaliczka niczym nie różni się od wynagrodzenia. Potwierdza to chociażby interpretacja dyrektora KIS z 19.5.2017 r. (0111-KDI-B2-2.4011.33.2017.1.IN, Legalis), w której wyjaśniono, że otrzymana zaliczka na poczet wynagrodzenia rodzi takie same konsekwencje podatkowe, jak otrzymane wynagrodzenie. Pracodawcy są zobowiązani do poboru zaliczki na podatek dochodowy od otrzymywanych przez pracowników przychodów ze stosunku pracy. Momentem uzyskania przy-

chodu dla pracownika jest jego otrzymanie lub postawienie do dyspozycji. W praktyce mowa najczęściej o chwili dokonania wypłaty. Oznacza to, że gdy w jednym miesiącu pracodawca wypłaca wynagrodzenie lub zaliczkę na poczet przyszłej wypłaty, składki ZUS należy ustalić od łącznej kwoty wypłaconej pracownikowi w tym miesiącu. Podobnie jest w przypadku podatku. Zakład pracy (płatnik) powinien pobrać go od łącznego przychodu wypłaconego pracownikowi w danym miesiącu kalendarzowym.

Pismo Izby Skarbowej w Katowicach z 12.5.2006 r. (PBB3-4117/3-0022/2006, Legalis)

W przedmiotowym przypadku przychodem ze stosunku pracy jest zaliczka na poczet przyszłego wynagrodzenia (pomimo że nie jest wprost wymieniona w art. 12 ust. 1 PODOFizU). Zaliczka ta staje się przychodem (na mocy powołanego powyżej art. 11 ust. 1 PODOFizU) z chwilą jej otrzymania lub postawienia do dyspozycji podatnika (pracownika), od której Sp. z o.o. jako płatnik zobowiązana jest do obliczenia i pobrania na podstawie art. 31 PODOFizU zaliczki na podatek dochodowy i odprowadzenia na warunkach określonych w art. 38 ust. 1 PODOFizU. Należy zauważyć, że pobór zaliczki następuje od sumy wypłat pieniężnych w danym miesiącu.

Przykład

Zgodnie z regulaminem wynagradzania obowiązującym w przedsiębiorstwie, pensje wypłacane są 10. dnia każdego następnego miesiąca po miesiącu, za który przysługują. Dnia 19 lutego pracownik otrzymał zaliczkę na poczet wynagrodzenia należnego za ten miesiąc w kwocie 1500 zł. Jest on uprawniony do podstawowych kosztów uzyskania przychodu i kwoty zmniejszającej miesięczną zaliczkę podatkową (43,76 zł). Jego miesięczna pensja wynosi 5000 zł brutto.

Ponieważ w lutym pracodawca już wcześniej naliczył i wypłacił pensję za styczeń, wypłatę zaliczki musi rozliczyć na dodatkowej liście płac. Kwota zaliczki pieniężnej to kwota netto, dlatego przed oskładkowaniem i opodatkowaniem należy przeliczyć ją na kwotę brutto, która od 1500 zł wyniesie 2126,75 zł (bez stosowania kosztów uzyskania przychodów i ulgi podatkowej, gdyż zastosowano je na podstawowej liście płac za styczeń).

Na liście płac pracodawca kolejno obliczy:

- 1) składki na ubezpieczenia społeczne:
  - a) emerytalna: $2126,75 \text{ zł} \times 9,76\% = 207,57 \text{ zł}$,
  - b) rentowa: $2126,75 \text{ zł} \times 1,5\% = 31,90 \text{ zł}$,
  - c) chorobowa: $2126,75 \text{ zł} \times 2,45\% = 52,11 \text{ zł}$,
  - d) łącznie: $207,57 \text{ zł} + 31,90 \text{ zł} + 52,11 \text{ zł} = 291,58 \text{ zł}$;
- 2) składkę na ubezpieczenie zdrowotne:
  - a) podstawa wymiaru składki na ubezpieczenie zdrowotne (kwota brutto zaliczki pomniejszona o składki na ubezpieczenia społeczne):
 $2126,75 \text{ zł} - 291,58 \text{ zł} = 1835,17 \text{ zł}$,
  - b) pełna składka na ubezpieczenie zdrowotne: $1835,17 \text{ zł} \times 9\% = 165,17 \text{ zł}$,
  - c) składka zdrowotna odliczana od podatku: $1835,17 \text{ zł} \times 7,75\% = 142,23 \text{ zł}$;
- 3) zaliczkę na podatek dochodowy (z zastrzeżeniem, że nie stosujemy kosztów uzyskania przychodów i ulgi podatkowej, gdyż zastosowano je na podstawowej liście płac za styczeń):
  - a) podstawa opodatkowania – od kwoty wypłaconej zaliczki odejmujemy składki na ubezpieczenia społeczne, a wynik zaokrąglamy do pełnego złotego:
 $2126,75 \text{ zł} - 291,58 \text{ zł} = 1835,17 \text{ zł} \approx 1835 \text{ zł}$,
  - b) 17% tej kwoty: $1835 \text{ zł} \times 17\% = 311,95 \text{ zł}$,

- c) zaliczka na podatek dochodowy – od otrzymanej kwoty odejmujemy składkę na ubezpieczenie zdrowotne – 7,75%, a wynik zaokrąglamy:

$$311,95 \text{ zł} - 142,23 \text{ zł} = 169,72 \text{ zł} \approx 170 \text{ zł};$$

- 4) kwotę netto zaliczki do wypłaty: $2126,75 \text{ zł} - 291,58 \text{ zł} - 165,17 \text{ zł} - 170 \text{ zł} = 1500,00 \text{ zł}$.

Sporządzając marcową listę płac za luty, należy pomniejszyć wynagrodzenie brutto pracownika o kwotę brutto zaliczki wypłaconej w lutym: $5000 \text{ zł} - 2126,75 \text{ zł} = 2873,25 \text{ zł}$.

Kwota 2873,25 zł będzie grudniowym przychodem pracownika w rozumieniu PDOFizU, od którego należy naliczyć składki ZUS oraz pobrać zaliczkę na podatek.

Podstawa prawna:

- art. 11 ust. 1 PDOFizU.

7. Przychody korzystające ze zwolnienia z opodatkowania i oskładkowania

Dorota Twardo

W PDOFizU obowiązuje zasada powszechności opodatkowania uzyskiwanych przychodów, jednak przewidziane są w niej pewne wyłączenia z podstawy podatku w ramach zwolnień przedmiotowych. Zwolnienia te zawiera w szczególności art. 21 ust. 1 przywołanej ustawy.

Wśród kwot, należności i świadczeń, otrzymywanych przez pracowników od swoich pracodawców, niektóre w całości korzystają ze zwolnienia podatkowego, bez względu na wartość, inne natomiast zwolnione są od podatku jedynie do określonej wysokości.

Jednak katalog przychodów wolnych od podatku nie jest identyczny z wykazem przychodów, które nie stanowią podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne i na ubezpieczenie zdrowotne. Z SysUbSpołU wynika, że podstawę wymiaru składek stanowi przychód (niezależnie od tego, czy jest on objęty zwolnieniem, czy nie). A zatem zwolnienie danego rodzaju świadczenia na mocy przepisów PDOFizU nie oznacza automatycznie, że jest ono wyłączone z podstawy wymiaru składek.

Do podstawy wymiaru składek nie wchodzi jedynie przychody zawarte w katalogu wyłączeń określonych w przepisach o systemie ubezpieczeń społecznych. Zatem rozpatrując, czy dane świadczenie otrzymane przez pracownika podlega składkom na ubezpieczenie społeczne, należy najpierw ustalić, czy mieści się w pojęciu przychodu, a następnie, czy nie jest wyłączone z podstawy wymiaru składek. W większości przypadków zwolnienia przedmiotowe od podatku pokrywają się z wyłączeniami od składek. Jednak w niektórych przypadkach zwolnienie podatkowe ma szerszy lub węższy zakres zastosowania niż zwolnienie od pobrania składek lub nawet zwolnienie podatkowe nie pokrywa się ze zwolnieniem od składek.

Wyłączenia z podstawy wymiaru składek ZUS zostały zawarte aż w trzech aktach prawnych: SysUbSpołU, ŚOZŚrPubU, PodstWymSkłR.

[Przejdź do księgarni →](#)

ksiegarnia.beck.pl